

BOETTNER, Hans
1886 - 1968
Bismarck, Germany



KONZERN KONTAKTIERUNG RECHENBEREITUNG

VERGLEICHENDE VERFAHREN

VERGLEICHENDE VERFAHREN

PROJEKT

KONZERN KONTAKTIERUNG

IN VERGLEICHENDE VERFAHREN

VERGLEICHENDE VERFAHREN

VERGLEICHENDE VERFAHREN

VERGLEICHENDE VERFAHREN

Drużanna Mazowiecka, Warszawa, Szpitalna № 1, tel. 49-04.

KOMISJA KODYFIKACYJNA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

BIURO GŁÓWNE

WARSZAWA, Mokołowska 14

tel. 91-82, 195-82

Dnia 22 marca 1930

SG. Nr. 320/30.

PISMO OKÓLNE

Sekretarza Generalnego
Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej
do

Sądów, Zrzeszeń i Instytucyj
Prawniczych Rzeczypospolitej
Polskiej.

Mam zaszczyt przesłać projekt kodeksu karnego, w redakcji, przyjętej w drugim czytaniu przez sekcję prawa karnego Komisji Kodyfikacyjnej*).

Sekretariat Generalny Komisji Kodyfikacyjnej niniejszem uprzejmie prosi o nadsyłanie uwag do Biura Głównego Komisji najpóźniej do dnia 1 listopada 1930. Uwagi, nadesłane po tym terminie, nie będą mogły już być wzięte pod uwagę przez sekcję prawa karnego Komisji Kodyfikacyjnej.

Prof. Dr. E. STAN. RAPPAPORT

*) Uzasadnienie części ogólnej ukaże się w zeszycie 3, tomu V, zg. zb. Nr. 47 „Komisji Kodyfikacyjnej”, uzasadnienie części szczególnej— w zeszycie 4, tomu V, og. zb. Nr. 48 „Komisji Kodyfikacyjnej”. Zeszyty te ukazać się w ciągu najbliższych miesięcy.

PROJEKT KODEKSU KARNEGO
W REDAKCJI, PRZYJĘTEJ W DRUGIM CZYTANIU
przez
SEKCJĘ PRAWA KARNEGO
KOMISJI KODYFIKACYJNEJ R. P.

CZĘŚĆ OGÓLNA.

ROZDZIAŁ I.

ZAKRES MOCY OBOWIĄZUJĄCEJ USTAWY KARNEJ.

Art. 1. Odpowiedzialności karnej ulega tylko ten, kto dopuszcza się czynu, zabronionego pod groźbą kary przez ustawę, obowiązującą w czasie jego popełnienia.

Art. 2. § 1. Jeżeli w czasie wyrokowania obowiązuje ustawa inna, niż w czasie popełnienia przestępstwa, ma zastosowanie ustawa nowa; jednakże ustawa dawna ma zastosowanie, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.

§ 2. Kara już wymierzona, lecz jeszcze nie wykonana, odpada, jeżeli według nowej ustawy czyn, objęty wyrokiem, nie jest przestępstwem.

§ 3. Przepisy §§ 1 i 2 nie mają zastosowania, jeżeli ustawa, obowiązująca w chwili popełnienia czynu, straciła moc tylko z powodu zmiany wyjątkowych stosunków faktycznych, które wywołały jej wydanie.

§ 4. Środki zabezpieczające stosuje się według przepisów nowej ustawy.

Art. 3. § 1. Ustawa karna polska ma zastosowanie do wszystkich osób, które popełniły przestępstwo na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej albo na polskim statku wodnym lub powietrznym. Za obszar Rzeczypospolitej uważa się również powietrze nad nim oraz wody wewnętrzne i przybrzeżne.

§ 2. Przestępstwo uważa się za popełnione na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, na polskim statku wodnym lub po-

wietrznym, gdy sprawca na nim dopuścił się przestępnego działania lub zaniechania, albo gdy tam skutek przestępny nastąpił lub według zamiaru sprawcy miał nastąpić.

Art. 4. § 1. Ustawa karna polska ma zastosowanie do obywateli polskich, którzy popełnili przestępstwo zagranicą.

§ 2. Ustawa karna polska ma również zastosowanie do cudzoziemców, którzy w chwili popełnienia przestępstwa byli obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej; stosuje się ona także do tych, którzy po popełnieniu przestępstwa uzyskali obywatelstwo polskie.

Art. 5. Ustawa karna polska ma zastosowanie do zamieszkałych w Rzeczypospolitej Polskiej osób, nie posiadających żadnej przynależności państwowej.

Art. 6. Ustawa karna polska ma zastosowanie do cudzoziemców, którzy popełnili zagranicą przestępstwo, skierowane przeciw dobru lub interesom Rzeczypospolitej Polskiej albo obywatela polskiego.

Art. 7. § 1. Warunkiem odpowiedzialności karnej za czyn, popełniony zagranicą, jest uznanie tego czynu za przestępstwo przez ustawę, obowiązującą w miejscu popełnienia.

§ 2. Jeżeli zachodzą różnice między temi dwiema ustawami, sędzia stosując ustawę polską, uwzględni różnicę na korzyść oskarżonego.

Art. 8. Niezależnie od przepisów, obowiązujących w miejscu popełnienia przestępstwa, i od obywatelstwa sprawcy, ustawa karna polska ma zastosowanie do osób, które popełniły:

- a) przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu zewnętrznemu lub wewnętrznemu Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) nawoływanie do wojny zaczepnej,
- c) rozbójnictwo morskie,
- d) fałszowanie pieniądza kruszczowego, publicznych papierów wartościowych lub biletów bankowych,
- e) handel niewolnikami,
- f) handel kobietami lub dziećmi,
- g) użycie środka zdolnego do wywołania niebezpieczeństwa powszechnego w zamiarze wywołania takiego niebezpieczeństwa,
- h) handel środkami odurzającymi,
- i) handel wydawnictwami pornograficznymi,
- j) inne przestępstwa przewidziane przez konwencje międzynarodowe, zawarte przez Rzeczpospolitą Polską.

Art. 9. Inne przestępstwa, popełnione zagranicą przez cudzoziemców, mogą być karane w Rzeczypospolitej Polskiej pod

warunkami, przewidzianymi w poprzednich artykułach, jeżeli sprawca znajduje się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i jeżeli nie powzięto decyzji o jego wydaniu, a Minister Sprawiedliwości zarządzi ściganie.

Art. 10. § 1. W razie pociągnięcia w Rzeczypospolitej Polskiej do odpowiedzialności karnej osoby, ukaranej za ten sam czyn zagranicą, przy wymiarze kary uwzględnia się karę, odbytą zagranicą.

§ 2. Z powodu przestępstwa, osądzonego zagranicą, sąd polski może zastosować środki zabezpieczające niezależnie od ustaw miejsca popełnienia przestępstwa.

ROZDZIAŁ II.

ZASADY ODPOWIEDZIALNOŚCI.

Art. 11. Przestępstwa, zagrożone karą śmierci lub więzienia powyżej lat pięciu, są zbrodniami, zagrożone zaś innymi karami zasadniczymi — są występkami

Art. 12. Zbrodnię można popełnić tylko umyślnie. Występek można popełnić także nieumyślnie, o ile ustawa wyraźnie tak stanowi.

Art. 13. § 1. Przestępstwo umyślne zachodzi nie tylko wtedy, gdy sprawca chce je popełnić, ale także gdy możliwość skutku przestępnego lub przestępczości działania przewiduje i na to się godzi.

§ 2. Przestępstwo nieumyślne zachodzi zarówno wtedy, gdy sprawca możliwość skutku przestępnego przewiduje, lecz ludzi się, że go uniknie, jak i wtedy, gdy sprawca skutku przestępnego lub przestępczości działania nie przewiduje, choć może lub powinien przewidzieć.

Art. 14. Okoliczności, od których zależy wyższa karalność, uwzględnia się tylko wówczas, gdy sprawca o nich wiedział albo powinien był wiedzieć.

Art. 15. Sąd może uwzględnić usprawiedliwioną nieświadomość bezprawności czynu jako podstawę do nadzwyczajnego złagodzenia kary.

Art. 16. § 1. Nie ulega karze, kto w chwili czynu, z powodu choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psy-

chicznej, nie mógł rozpoznać znaczenia czynu lub pokierować swem postępowaniem.

§ 2. Przepis § 1 nie ma zastosowania do wypadku, gdy sprawca wprowadził się umyślnie w stan taki po to, by dokonać przestępstwa.

§ 3. Jeżeli w chwili popełnienia przestępstwa zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, chyba że stan odurzenia sprawcy wynika z jego winy.

Art. 17. Nie popełnia przestępstwa, kto dopuszcza się czynu pod wpływem przymusu fizycznego, któremu nie mógł się oprzeć.

Art. 18. Nie popełnia przestępstwa, kto dopuszcza się czynu pod wpływem błędu co do okoliczności, należącej do istoty czynu, z wyjątkiem gdy błąd był wynikiem nieostrożności lub niedbalstwa.

Art. 19. § 1. Nie popełnia przestępstwa, kto działa w obronie koniecznej, odpierając bezprawny zamach na jakiekolwiek dobro własne lub innej osoby.

§ 2. W razie przekroczenia granic obrony koniecznej sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

§ 3. Nie ulega karze, kto przekroczył granice obrony koniecznej pod wpływem silnego wzruszenia.

Art. 20. § 1. Nie ulega karze, kto działa dla uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa, grożącego dobru własnemu lub cudzemu, o ile niebezpieczeństwa nie może inaczej uniknąć.

§ 2. Nie działa w stanie wyższej konieczności, kto ma szczególny obowiązek narażenia się na niebezpieczeństwo.

§ 3. Dobro poświęcone nie może przedstawiać wartości oczywiście większej, niż dobro ocalone.

§ 4. W razie przekroczenia granic wyższej konieczności sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

ROZDZIAŁ III.

USIŁOWANIE.

Art. 21. § 1. Odpowiada za usiłowanie, kto w zamiarze popełnienia przestępstwa przedsięwziera działanie, skierowane bezpośrednio ku zniszczeniu tego zamiaru, lecz zamierzonego przestępstwa nie dokonywa.

§ 2. Przy wymiarze kary sąd uwzględnia usiłowanie jako okoliczność łagodzącą.

Art. 22. Nie odpowiada za usiłowanie, kto dobrowolnie bądź odstąpił od działania, bądź zapobiegł powstaniu skutku przestępnego.

Art. 23. § 1. Nie odpowiada za usiłowanie, kto świadomie, choćby z wiarą w skuteczność, używa środka, w żadnych warunkach nie nadającego się do wywołania zamierzonego skutku.

§ 2. Nie odpowiada za usiłowanie, kto świadomie działa przeciw przedmiotowi nieistniejącemu lub bezwzględnie nie nadającemu się do popełnienia na nim zamierzonego przestępstwa.

ROZDZIAŁ IV.

PODŻEGANIE I POMOCNICTWO.

Art. 24. Podżegania dopuszcza się, kto inną osobę nakłania do popełnienia przestępstwa.

Art. 25. Pomocnictwa dopuszcza się, kto do popełnienia przestępstwa udziela pomocy czynem lub słowem.

Art. 26. Podżegacz i pomocnik odpowiadają za przestępstwo w granicach swego zamiaru.

Art. 27. Jeśli przestępstwa nie dokonano lub nawet nie usiłowano dokonać, podżegacz i pomocnik mogą odpowiadać za usiłowanie tego przestępstwa.

Art. 28. § 1. Podżegacz ani pomocnik nie odpowiada, jeżeli zapobiegł skutkom swego działania.

§ 2. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary do podżegacza lub pomocnika, który starał się zapobiec skutkom swego działania.

ROZDZIAŁ V.

ZBIEG PRZESTĘPSTW I PRZEPISÓW USTAWY.

Art. 29. § 1. W razie jednoczesnego skazania za kilka przestępstw na karę pozbawienia wolności, sąd wymierza karę łączną, biorąc za podstawę kary, osobno wymierzone za zbiegające się przestępstwa.

§ 2. Kara łączna nie może być niższą od najwyższej z kar, wymierzonych za poszczególne przestępstwa, nie może przewyższać sumy kar wymierzonych, nie może przekroczyć więcej, niż o połowę najwyższego ustawowego wymiaru dla przestępstwa, zagrożonego karą najsurowszą; nie może przekroczyć najwyższego ustawowego wymiaru, przewidzianego dla danego środka karnego.

Art. 30. Te same zasady mają zastosowanie w razie jednoczesnego skazania za kilka przestępstw na grzywnę.

Art. 31. W razie jednoczesnego skazania za kilka przestępstw na kary: śmierci, pozbawienia wolności i grzywny, sąd wymierza jako karę łączną: osobno karę śmierci lub pozbawienia wolności, osobno zaś karę grzywny.

Art. 32. § 1. Kary dodatkowe i środki zabezpieczające, dopuszczalne choćby przy jednym ze zbiegających się przestępstw, nie ulegają pochłonięciu przez karę łączną.

§ 2. W razie jednoczesnego skazania na kary dodatkowe utraty praw, mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 29.

Art. 33. Przepisy art. 29 — 32 mają odpowiednie zastosowanie także w wypadku, gdy, po skazaniu za jedno przestępstwo, należy wymierzyć karę za inne, popełnione przed wydaniem wyroku co do przestępstwa, już osądzonego.

Art. 34. Jeżeli czyn, zagrożony karą, podpada pod kilka przepisów ustawy karnej, sąd wymierza karę według najsurowszego z tych przepisów, co nie stoi na przeszkodzie stosowaniu kar dodatkowych lub środków zabezpieczających, przewidzianych w innych przepisach.

ROZDZIAŁ VI.

KARY ZASADNICZE.

Art. 35. Zasadniczymi karami są:

- a) więzienie,
- b) areszt,
- c) grzywna.

Art. 36 § 1. Kara więzienia trwa najmniej pół roku, najwyżej lat piętnaście, o ile ustawa nie przewiduje więzienia dożywotniego.

§ 2. Więzień ma obowiązek pracy według wskazań zarządu zakładu karnego. Można go używać do pracy poza zakładem.

Art. 37. § 1. Kara aresztu trwa najmniej tydzień, najwyżej pięć lat.

§ 2. Aresztant ma obowiązek zajęcia się pracą według własnego wyboru; o ile praca wybrana narusza wewnętrzny porządek zakładu lub aresztant żadną pracą zająć się nie chce, zarząd wyznacza mu pracę odpowiednią.

Art. 38. § 1. Grzywnę wymierzyć można do wysokości 10.000 zł. w złocie.

§ 2. Grzywny wpływają do Skarbu Państwa na rzecz funduszu budowy zakładów karnych, poprawczych i zabezpieczających.

Art. 39. Jeżeli przestępstwo popełniono z chęci zysku, sąd może obok kary pozbawienia wolności, przepisanej w ustawie, wymierzyć grzywnę do 100.000 zł. w złocie.

Art. 40. § 1. W razie nieściągalności grzywny lub w razie gdyby jej ściągnięcie narażało skazanego na ruinę majątkową, sąd nakazuje wykonywanie pracy na rachunek grzywny; sąd zezwala na wykonywanie pracy na wolności albo nakazuje wykonywanie jej w domu pracy przymusowej.

§ 2. O ileby skazany pracy wykonywać nie mógł lub uporczywie się wzdragał, sąd zamienia grzywnę na areszt, przyjmując dzień aresztu za równoważnik grzywny od pięciu do pięćdziesięciu złotych.

§ 3. O ile grzywnę wymierzono obok kary więzienia, w wypadku § 2 więzienie wstępuje w miejsce grzywny; dzień więzienia przyjmuje się za równoważnik grzywny od dziesięciu złotych do stu złotych.

§ 4. Najwyższy wymiar kary zastępczej wynosi dwa lata aresztu lub trzy lata więzienia. Kara zastępcza nie może przekraczać najwyższego wymiaru kary pozbawienia wolności, przewidzianego dla danego przestępstwa.

§ 5. Jeżeli skazany jest niezdolny do pracy, sąd może odstąpić od wykonania kary zastępczej

§ 6. Od pracy na rachunek grzywny lub od kary pozbawienia wolności, wstępującej w jej miejsce, skazany może się uwolnić w każdym czasie przez złożenie kwoty pieniężnej, przypadającej jeszcze do uiszczenia.

ROZDZIAŁ VII. KARY DODATKOWE.

Art. 41. Sąd, wymierzając karę zasadniczą, może orzec karę dodatkową.

Art. 42. Karami dodatkowymi są:

- a) utrata praw publicznych,
- b) utrata obywatelskich praw honorowych,
- c) utrata prawa wykonywania zawodu,
- d) odjęcie praw rodzicielskich lub opiekuńczych,
- e) przepadek przedmiotów majątkowych i narzędzi.

Art. 43. Utrata praw publicznych obejmuje utratę biernego i czynnego prawa wyboru do wszelkich ciał ustawodawczych, samorządowych, społecznych lub zawodowych, udziału w wymiarze sprawiedliwości, utratę urzędów i stanowisk publicznych i zdolności do ich uzyskania.

Art. 44. Utrata obywatelskich praw honorowych obejmuje utratę zaszczytnych i naukowych tytułów, orderów i odznak, tudzież zdolności do ich uzyskania.

Art. 45. Sąd może orzec utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych w razie skazania na więzienie lub karę śmierci za przestępstwo, popełnione z chęci zysku lub z innych niskich pobudek.

Art. 46. Utratę prawa wykonywania zawodu, oznaczonego w wyroku, poza wypadkami, wskazanymi w ustawie, sąd może orzec w razie stwierdzenia:

- a) użycia zawodu do popełnienia przestępstwa, albo
- b) groźnej dla społeczeństwa niezdolności sprawcy do wykonywania zawodu.

Art. 47. W razie skazania za przestępstwo, popełnione przeciwko nieletniemu lub we współdziałaniu z nieletnim, sąd może orzec odjęcie praw rodzicielskich lub opiekuńczych.

Art. 48. § 1. Sąd może skazać na przepadek przedmiotów majątkowych, pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z popełnienia przestępstwa.

§ 2. Sąd może skazać na przepadek narzędzia, które służyło do popełnienia przestępstwa.

§ 3. O ile przedmioty powyższe (§§ 1, 2) nie są własnością skazanego, przepadek może nastąpić tylko w wypadkach, wskazanych w ustawie.

§ 4. Przedmioty odebrane przelewa się do Skarbu Państwa na rzecz funduszu budowy zakładów karnych, poprawczych i zabezpieczających.

Art. 49. Utratę praw przy karze śmierci i więzienia dożywotniego sąd orzeka maza wsze; w innych wypadkach na czas od dwu do dziesięciu lat od odbycia, darowania lub przedawnienia kary zasadniczej, a w przypadkach art. 76 i 77 — od uwolnienia z zakładu zabezpieczającego.

Art. 50 § 1. W razie skazania na utratę praw publicznych lub obywatelskich praw honorowych, sąd może przywrócić skazanemu prawa wyborcze oraz zdolność do odzyskania innych utraconych praw po upływie pewnego okresu, w czasie którego oskarżony prowadził życie nienaganne.

§ 2. Okres ten, rozpoczynający się w chwili odbycia, darowania lub przedawnienia kary zasadniczej, albo uwolnienia z zakładu zabezpieczającego, wynosi co najmniej połowę czasu, przez który trwać miała utrata praw, jednak nie mniej, niż dwa lata.

ROZDZIAŁ VIII.

WYMIAR KARY.

Art. 51. Sąd wymierza karę według swego uznania, zwracając uwagę przede wszystkim na pobudki, ma stopień rozwoju umysłu i woli sprawcy, na jego dotychczasowe życie tudzież na jego zachowanie się po spełnieniu przestępstwa.

Art. 52. Osobiste stosunki i właściwości, oraz szczególne okoliczności, powodujące wyższą lub niższą karalność, uwzględnia się tylko co do tej osoby, której dotyczą.

Art. 53. Przy wymiarze grzywny sąd uwzględnia stosunki majątkowe sprawcy.

Art. 54. § 1. Jeżeli ustawa daje sądowi możliwość wyboru między karą więzienia a karą aresztu, nie można wymierzyć kary aresztu, jeżeli przestępstwo wynikło z niskich pobudek.

§ 2. Jeżeli ustawa daje sądowi możliwość wyboru między karą pozbawienia wolności a grzywną, sąd wymierza grzywnę, zwłaszcza, gdy przestępstwo wynikło z chęci zysku; karę pozbawienia wolności sąd wymierza tylko wtedy, gdy skazanie na grzywnę nie byłoby celowe.

Art. 55. W razie skazania na karę pozbawienia wolności, sąd może zaliczyć na poczet kary całkowicie lub częściowo czas zapobiegawczego pozbawienia wolności.

Art. 56. § 1. W wypadkach, wskazanych w ustawie, sąd może stosować nadzwyczajne łagodzenie kary albo przez wymierzenie więzienia ponad pięć lat zamiast kary śmierci lub więzienia dożywotniego, albo przez wymierzenie kary aresztu zamiast więzienia, albo przez wymierzenie grzywny zamiast aresztu.

§ 2. Kary aresztu nie można stosować zamiast więzienia, jeżeli przestępstwo wynikło z niskich pobudek.

Art. 57. § 1. Jeżeli sprawca w ciągu pięciu lat po odbyciu kary w całości lub przynajmniej w trzeciej części, albo po uwolnieniu z zakładu zabezpieczającego, popełni nowe przestępstwo z tych samych pobudek, co poprzednie, lub należące do tego samego rodzaju, co poprzednie, sąd może przekroczyć ustawowy wymiar kary przez podwyższenie o połowę najwyższego wymiaru, nie przekraczając jednak ustawowej granicy danego rodzaju kary. Jeżeli ustawa daje sądowi możliwość wyboru między karą więzienia a karą aresztu, nie można wymierzyć kary aresztu.

§ 2. Przepis § 1 ma zastosowanie do przestępcy zawodowego lub z nawyknień a, choćby nie zachodził wypadek powrotu do przestępstwa.

ROZDZIAŁ IX.

WARUNKOWE ZAWIESZENIE WYKONANIA KARY.

Art. 58. § 1. Sąd może orzec, że wykonanie kary pozbawienia wolności, zasadniczej lub zastępczej, nie przenoszącej dwu lat, zawiesza się na czas od dwu do pięciu lat.

§ 2. Warunkowe zawieszenie wykonania kary stosuje się do osób, co do których — ze względu na ich charakter, okoliczności, towarzyszące popełnieniu przestępstwa, zachowanie się po jego popełnieniu — przypuszczać należy, że bez wykonania kary wstrzymają się od popełnienia nowego przestępstwa.

Art. 59. W wypadku warunkowego zawieszenia wykonania kary, sąd może oddać skazanego pod dozór ochronny na czas zawieszenia; wykonanie dozoru sąd powierza osobom lub instytucjom, zasługującym na zaufanie.

Art. 60. Jeżeli w okresie zawieszenia kary skazany popełni zbrodnię lub występki, uchyla się z pod dozoru albo źle się prowadzi, sąd może zarządzić wykonanie zawieszanej kary.

Art. 61. Jeżeli w ciągu trzech miesięcy po upływie okresu zawieszenia, sąd nie zarządzi wykonania kary, skazanie na nią uważa się za niebyłe, a równocześnie kary dodatkowe, orzeczone tym samym wyrokiem, nie ulegają dalszemu wykonaniu.

ROZDZIAŁ X.

WARUNKOWE ZWOLNIENIE.

Art. 62. § 1. Skazanego na karę pozbawienia wolności sąd może warunkowo zwolnić z odbycia części kary, jeżeli jego zachowanie się w czasie odbywania kary i osobiste warunki pozwalają przypuszczać, że wstrzyma się od popełnienia nowego przestępstwa.

§ 2. Skazany powinien odbyć nie mniej, niż dwie trzecie orzeczonej wyrokiem kary, w każdym razie nie mniej, niż osiem miesięcy, skazany na więzienie dożywotnie — nie mniej niż piętnaście lat.

§ 3. Do skazanego, mającego po odbyciu kary ulec środkom zabezpieczającym, warunkowe zwolnienie nie ma zastosowania.

Art. 63. W wypadku warunkowego zwolnienia sąd może oddać skazanego pod dozór ochronny na czas próby; wykonanie dozoru sąd powierza osobom lub instytucjom, zasługującym na zaufanie.

Art. 64. § 1. Sąd może zwolnienie warunkowe w każdym czasie odwołać, jeżeli skazany popełni w okresie próby zbrodnię lub występki, uchyla się z pod dozoru albo źle się prowadzi.

§ 2. W razie odwołania warunkowego zwolnienia, nie zalicza się na poczet kary okresu, spędzonego na wolności.

§ 3. Jeżeli odwołanie nie nastąpiło w przeciągu trzech miesięcy po upływie tej części kary, której skazany nie odcierpiał, a przy więzieniu dożywotniem w przeciągu pięciu lat od zwolnienia, karę uważa się za odbytą.

ROZDZIAŁ XI.

POSTĘPOWANIE Z NIELETNIMI.

Art. 65. § 1. Nie ulega odpowiedzialności karnej:

a) nieletni, który przed ukończeniem trzynastu lat popełnił czyn, zabroniony pod groźbą kary,

b) nieletni, który po ukończeniu trzynastu lat, a przed ukończeniem siedemnastu lat, popełnił czyn taki bez rozeznania, t. j. nie osiągnąwszy rozwoju umysłowego i moralnego w takim stopniu, by rozumieć istotę i znaczenie spełnionego czynu i kierować swojemi postępkami.

§ 2. Do tych nieletnich sąd stosuje tylko środki wychowawcze.

Art. 66. Nieletniego, który po ukończeniu trzynastu lat, a przed ukończeniem siedemnastu lat, popełnił z rozeznaniem czyn, zabroniony pod groźbą kary, sąd skazuje na umieszczenie w zakładzie poprawczym.

Art. 67. § 1. W wypadkach mniejszej wagi, jeżeli ze względu na charakter nieletniego i okoliczności czynu, sąd uzna, że zastosowanie środka poprawczego nie jest celowe, mocen jest odstąpić od umieszczenia w zakładzie poprawczym pomimo stwierdzenia, iż nieletni popełnił z rozeznaniem czyn, zabroniony pod groźbą kary.

§ 2. W tych wypadkach sąd mocen jest zastosować środki wychowawcze.

Art. 68. § 1. Skazując nieletniego na umieszczenie w zakładzie poprawczym, sąd oznacza w całkowitych latach i półroczach najdłuższy i najkrótszy czas przebywania w zakładzie.

§ 2. Najkrótszy okres nie może być niższy, niż pół roku, najdłuższy zaś nie może przekraczać dziesięciu lat.

Art. 69. § 1. Nieletniemu, który popełnił z rozeznaniem czyn, zabroniony pod groźbą kary, a nie zagrożony karą śmierci lub dożywotniego więzienia, sąd mocen jest, o ile to uzna za celowe, zawiesić umieszczenie w zakładzie poprawczym tytułem próby na czas od roku do trzech lat.

§ 2. W okresie próby sąd stosuje do nieletniego środki wychowawcze.

§ 3. Jeżeli w okresie próby nieletni źle się prowadzi, sąd na wniosek zarządu zakładu wychowawczego, kuratora, ojca, matki lub opiekuna nieletniego, albo z własnej inicjatywy, mo-

że odwołać zawieszenie i umieścić nieletniego w zakładzie poprawczym.

§ 4. Jeżeli w okresie próby odwołanie zawieszenia nie nastąpiło, wyrok uważa się za niebyły.

Art. 70. § 1. Na wniosek zarządu zakładu poprawczego sąd mocen jest warunkowo zwolnić wychowanka przed upływem najkrótszego okresu, oznaczonego w wyroku.

§ 2. Warunkowo zwolnionego sąd oddaje pod dozór wyznaczonego w tym celu kuratora.

§ 3. Jeżeli warunkowo zwolniony źle się prowadzi, sąd mocen jest na wniosek zarządu zakładu poprawczego, kuratora, ojca, matki lub opiekuna nieletniego, albo z własnej inicjatywy, odwołać zwolnienie.

§ 4. W razie odwołania warunkowego zwolnienia, czasu, spędzonego poza zakładem poprawczym, nie zalicza się na poczet wykonania wyroku.

§ 5. Odwołanie warunkowego zwolnienia nie może nastąpić po upływie oznaczonego w wyroku najdłuższego okresu przebywania w zakładzie.

Art. 71. § 1. Zwolnienie nieletniego z zakładu poprawczego po upływie oznaczonego przez sąd najkrótszego okresu, a przed upływem okresu najdłuższego, należy do zarządu zakładu.

§ 2. Niezależnie od możliwości warunkowego zwolnienia, zarząd zakładu poprawczego mocen jest, tytułem próby, na czas określony umieścić nieletniego poza zakładem.

§ 3. Nieletniego, tak, umieszczonego, uważa się za pozostającego w zakładzie, który roztacza nad nim ścisły dozór.

§ 4. Zarząd zakładu mocen jest w każdej chwili takie umieszczenie odwołać.

§ 5. Z chwilą ostatecznego zwolnienia nieletniego z zakładu wyrok uważa się za niebyły.

ROZDZIAŁ XII.

ŚRODKI ZABEZPICZAJĄCE.

Art. 72. Jeżeli sprawcę czynu, zabronionego pod groźbą kary, uznano za trwale nieodpowiedzialnego, a pozostawienie go na wolności grozi niebezpieczeństwem dla porządku prawnego, sąd poleca umieścić go w osobnej części zakładu dla obłąkanych, albo w osobnym zakładzie dla obłąkanych

o skłonnościach przestępczych, albo w innym zakładzie leczniczym.

Art. 73. § 1. Jeżeli przestępcę uznano za mającego zmniejszoną zdolność rozpoznawania lub kierowania działaniem, a pobyt jego na wolności grozi niebezpieczeństwem dla porządku prawnego, sąd może zarządzić jego umieszczenie w zakładzie leczniczym.

§ 2. Jeżeli takiego przestępcę sąd skazał na karę pozbawienia wolności, to o tem, czy orzeczoną karę wykonać, rozstrzyga po zwolnieniu przestępcy z zakładu leczniczego.

Art. 74. Czasu pobytu w zakładach, wymienionych w art. 72 i 73, nie oznacza się zgóry. Sąd może zarządzić zwolnienie z zakładu nie wcześniej, niż po upływie jednego roku.

Art. 75. § 1. Jeżeli czyn pozostaje w związku z nadużywaniem napojów wysokokowych, sąd może zarządzić, by sprawcę, po ewentualnem odbyciu kary, umieszczono w zakładzie leczniczym dla alkoholików na przeciąg dwu lat.

§ 2. O wcześniejszem zwolnieniu z zakładu rozstrzyga sąd.

Art. 76. § 1. Jeżeli czyn pozostaje w związku z wstętem do pracy, sąd może zarządzić, by po odbyciu kary umieszczono przestępcę w domu pracy przymusowej na przeciąg lat pięciu.

§ 2. Po upływie jednego roku sąd może zarządzić zwolnienie warunkowe.

Art. 77. § 1. Przestępcę, u którego stwierdzono trzykrotny powrót do przestępstwa (art. 57 § 1), tudzież przestępcę zawodowego lub z nawyknienia, jeżeli pozostawienie go na wolności grozi niebezpieczeństwem dla porządku prawnego, sąd poleca po odbyciu kary umieścić w zakładzie dla nieprawnych.

§ 2. Zamknięcie w zakładzie trwa w miarę potrzeby, w każdym razie najmniej pięć lat; po upływie każdego pięcioletniego okresu sąd rozstrzyga, czy pozostawienie przestępcy w zakładzie na dalszy okres pięcioletni jest konieczne.

§ 3. Po upływie pierwszego okresu pięcioletniego, sąd może zarządzić zwolnienie warunkowe.

Art. 78. Jeżeli sprawcę czynu, zabronionego pod groźbą kary, uznano za nieodpowiedzialnego lub nieulegającego karze, albo postępowanie przeciwko niemu umorzono, sąd może zastosować art. 46 — 48 tytułem środka zabezpieczającego.

ROZDZIAŁ XIII.

PRZEDAWNNIENIE.

Art. 79. Nie można wszcząć postępowania karnego z powodu przestępstwa, popełnionego przed laty:

- a) dwudziestu, jeżeli czyn stanowi zbrodnię, zagrożoną karą śmierci lub dożywotniego więzienia,
- b) dziesięciu, jeżeli czyn stanowi inną zbrodnię,
- c) pięciu, jeżeli czyn stanowi występki.

Art. 80. Nie można wydać wyroku skazującego, choćby w tym czasie (art. 79) przedsiębiorzono jakąkolwiek czynność sędziowską w celu ścigania danego sprawcy z powodu danego przestępstwa, jeżeli od popełnienia przestępstwa upłynęło lat:

- a) dwadzieścia pięć, jeżeli czyn stanowi zbrodnię, zagrożoną karą śmierci lub dożywotniego więzienia,
- b) piętnaście, jeżeli czyn stanowi inną zbrodnię,
- c) dziesięć, jeżeli czyn stanowi występki.

Art. 81. Przedawnienie nie biegnie, jeżeli przepis ustawy nie pozwala na wszczęcie lub dalsze prowadzenie postępowania karnego; nie dotyczy to braku wniosku lub skargi prywatnej.

Art. 82. § 1. Nie można wykonać kary ani zastosować środków zabezpieczających, jeżeli od prawomocności wyroku skazującego upłynęło lat:

- a) trzydzieści, w razie skazania na karę śmierci lub dożywotniego więzienia,
- b) dwadzieścia, w razie skazania na karę więzienia,
- c) piętnaście, w razie skazania na karę aresztu lub grzywny.

§ 2. Przedawnienie kary nie biegnie w okresie odroczenia lub warunkowego zawieszenia kary.

ROZDZIAŁ XIV.

ZATARCIE SKAZANIA.

Art. 83. § 1. Po upływie dziesięciu lat od odbycia, darowania lub przedawnienia kary, albo od uwolnienia z zakładu zabezpieczającego, sąd może zarządzić, na wniosek skazanego, wykreślenie z rejestrów karnych wzmianki o skazaniu, jeżeli sprawca w tym czasie nie był skazany na karę śmierci lub więzienia.

§ 2. W stosunku do osób, skazanych na utratę praw publicznych lub obywatelskich praw honorowych, okres dziesięcioletni zaczyna biec od dnia przywrócenia skazanemu zdolności do odzyskania utraconych praw.

§ 3. Z chwilą wykreślenia z rejestrów karnych uważa się skazanie za niebyłe.

PRZEPIS KOŃCOWY.

Art. 84. Przepisy części pierwszej niniejszej ustawy mają zastosowanie do przestępstw, kar i środków zabezpieczających, przewidzianych w innych ustawach, o ile ustawy te nie zawierają przepisów odmiennych.

ROZDZIAŁ XV.

WYJAŚNIENIE USTAWOWYCH WYRAZEŃ.

1. *Urzędnik* jest to osoba, pełniąca funkcje publiczne w imieniu Państwa lub Samorządu.

2. *Najbliższy* jest to krewny w linii wstępnej lub zstępnej, rodzeństwo, małżonek tudzież rodzice, rodzeństwo i dzieci małżonka.

3. *Bliski* jest to osoba, która z tytułu pokrewieństwa, powinowactwa, przyjaźni lub obowiązku wdzięczności ma prawo liczyć na szczególne względy danej jednostki.

4. *Dokument* jest to każdy przedmiot, stanowiący dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczność, mogącej mieć znaczenie prawne.

5. *Czas wojny* rozpoczyna się ogłoszeniem ogólnej mobilizacji, a kończy się ogłoszeniem zawarcia pokoju,

6. *Publicznie* przedsięwzięto działanie wtedy, kiedy działanie jest dostępne dla nieokreślonej liczby osób, lub kiedy świadkami działania było więcej niż dziesięć osób, albo kiedy za środek działania obrano druk, pismo lub wizerunek, rozpowszechnione wśród więcej niż dziesięć osób.

CZEŚĆ SZCZEGÓLNA.

ROZDZIAŁ XVI.

ZBRODNIĘ STANU.

Art. 85. Kto usiłuje:

- a) przemocą pozbawić Państwo Polskie niepodległego bytu,
 - b) przemocą zmienić ustrój Państwa Polskiego,
 - c) przemocą oderwać od Państwa Polskiego część jego obszaru,
- ulega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 lub dożywotnio.

Art. 86. Kto usiłuje:

- a) przemocą usunąć Sejm lub Senat, Prezydenta R. P. lub Ministrów, albo sądy,
 - b) przemocą zagarnąć ich władzę,
- ulega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

Art. 87. § 1. Kto w celu spełnienia według oznaczonego planu zbrodni, wymienionej w art. 85 lub 86, wchodzi w porozumienie z innymi osobami,

ulega karze więzienia do lat 10 lub aresztu na czas nie krótszy od roku.

§ 2. Nie ulega karze, kto wzięwszy udział w porozumieniu, doniesie o niem władzy, powołanej do ścigania przestępstw, zanim władza dowiedziała się o porozumieniu i zanim wynikły jakiegokolwiek ujemne skutki dla Państwa. Z bezkarności nie korzysta, kto doprowadził do powstania takiego porozumienia lub do przystąpienia do niego nakłaniał.

Art. 88. Kto w celu spełnienia zbrodni, wymienionej w art. 85 lub 86:

- a) porozumiewa się z obcym państwem,
 - b) gromadzi środki walki orężnej,
- ulega karze więzienia do lat 10 lub aresztu na czas nie krótszy od roku.

ROZDZIAŁ XVII.

PRZESTĘPSTWA PRZECIW INTERESOM ZEWNĘTRZNYM PAŃSTWA I STOSUNKOM MIĘDZYNARODOWYM.

Art. 89. Kto wchodzi w porozumienie z Rządem obcego Państwa w celu wywołania wojennych lub innych wrogich działań przeciw Państwu Polskiemu,
ulega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

Art. 90. Kto w czasie wojny działa na korzyść nieprzyjaciela albo na szkodę siły zbrojnej polskiej lub sprzymierzonej,
ulega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

Art. 91. § 1. Kto będąc obywatelem polskim, przyjmuje obowiązki w wojsku nieprzyjacielskim lub takich obowiązków nie porzuca, choćby przez wstąpienie do obcego wojska uzyskał obce obywatelstwo,
ulega karze więzienia do lat 10 .

§ 2. Jeżeli sprawca bierze udział w działaniach wojennych przeciw Państwu Polskiemu,
ulega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

Art. 92. § 1. Kto werbuje do służby w wojsku obcem obywateli polskich lub przebywających w Polsce obywateli obcych,
ulega karze więzienia do lat 10.

§ 2. Kto werbuje obywateli polskich do wojska nieprzyjacielskiego,
ulega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

Art. 93. Kto w czasie wojny, nie należąc do wojska nieprzyjacielskiego, przedsięwziera działania zbrojne przeciw Państwu Polskiemu,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 94. Kto ułatwia ucieczkę jeńcowi wojennemu,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 95. § 1. Kto w czasie wojny rozgłasza wiadomości nieprawdziwe, mogące osłabić ducha obronnego społeczeństwa,
ulega karze więzienia do lat 10 lub aresztu na czas nie krótszy od roku.

§ 2. Jeżeli sprawca działał w zamiarze osłabienia ducha obronnego,
ulega karze więzienia do lat 10.

§ 3. Jeżeli sprawca działał nieumyślnie,
ulega karze aresztu do lat 2.

Art. 96. § 1. Kto w czasie wojny lub w okresie grożącej wojny nie wykonywa podjętej dostawy dla wojska lub wykonywa ją niezgodnie z umową,

ulega karze więzienia do lat 10.

§ 2. Tej samej karze ulega dostawca, pośrednik, pełnomocnik lub funkcjonariusz dostawcy albo pośrednika, który spowodował niedotrzymanie umowy.

§ 3. Jeżeli sprawca działał nieumyślnie,
ulega karze aresztu do lat 2.

Art. 97. § 1. Kto udziela rządowi lub agentowi obcego państwa albo innej osobie wiadomości, dokumentu lub innego przedmiotu, których utrzymanie w tajemnicy przed rządem obcego państwa jest wskazane ze względu na dobro Państwa Polskiego, albo taką wiadomość lub dokument ogłasza,

ulega karze więzienia do lat 10.

§ 2. Jeżeli sprawca działał nieumyślnie,
ulega karze aresztu do lat 2.

Art. 98. Kto wchodzi w porozumienie z rządem, agentem obcego państwa lub innymi osobami co do dostarczenia im wiadomości, dokumentu lub innego przedmiotu, którego utrzymanie w tajemnicy przed obcym rządem jest wskazane ze względu na dobro Państwa Polskiego,

ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 99. Kto w zamiarze udzielenia rządowi lub agentowi obcego państwa zbiera wiadomości lub stara się uzyskać dokument lub inny przedmiot, których utrzymanie w tajemnicy przed rządem obcego państwa jest wskazane ze względu na dobro Państwa Polskiego,

ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 100. Kto bez należytego upoważnienia przedostaje się do budowli lub urządzeń wojskowych, do których wstęp jest wzbroniony, sporządza ich plany, szkice lub wizerunki, albo zbiera wiadomości, dokumenty lub inne przedmioty, dotyczące bezpieczeństwa zewnętrznego Państwa Polskiego,

ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 101. Kto, posiadając z tytułu swego stanowiska wiadomości, których utrzymanie w tajemnicy przed rządem obcego państwa jest wskazane ze względu na dobro Państwa Polskiego, dopuszcza przez niedbalstwo do ich ujawnienia,

ulega karze aresztu do lat 2.

Art. 102. Kto, będąc upoważniony do działania w imieniu Państwa Polskiego w stosunku z rządem obcego państwa, działa na szkodę Państwa Polskiego,
ulega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5.

Art. 103. Kto na szkodę Państwa Polskiego uszkadza, ukrywa, przerabia lub podrabia dokumenty, mogące mieć znaczenie dla stosunku prawnego z obcym państwem,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 104. Kto naraża Państwo Polskie na niebezpieczeństwo wojny lub zerwania stosunków dyplomatycznych przez działanie wrogie przeciw państwu obcemu,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 105. Kto wykracza przeciw wydanym przez Państwo Polskie przepisom, mającym na celu zabezpieczenie neutralności w czasie wojny,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 106. § 1. Kto na obszarze Państwa Polskiego znieważa, uszkadza lub usuwa godło, chorągiew lub banderę państwa obcego, wystawione przez jego przedstawiciela,
ulega karze aresztu do roku.

§ 2. Ściganie następuje, w razie poręczonej wzajemności, na wniosek rządu państwa pokrzywdzonego.

Art. 107. Kto publicznie nawołuje do wojny zaczepnej,
ulega karze więzienia do lat 5.

ROZDZIAŁ XVIII.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO ZRZESZENIOM PRAWA PUBLICZNEGO

Art. 108. Kto przemocą lub groźbą bezprawną bądź wywiera wpływ na czynności Sejmu, Senatu, Zgromadzenia Narodowego lub Sejmu autonomicznego, bądź tym czynnościom przeszkadza,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 109. Kto przemocą lub groźbą bezprawną bądź wywiera wpływ na czynności innych, prócz wymienionych w art. 108, zrzeszeń prawa publicznego, bądź tym czynnościom przeszkadza,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 110. Kto przemocą lub groźbą bezprawną bądź wywiera wpływ na wykonywanie mandatu posła, senatora lub członka Sejmu autonomicznego, bądź temu wykonywaniu przeszkadza,

ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 111. Kto przemocą lub groźbą bezprawną bądź wywiera wpływ na wykonywanie mandatu członka zrzeszenia prawa publicznego, innego, niż wymienione w art. 110, bądź temu wykonywaniu przeszkadza,

ulega karze więzienia do lat 5.

ROZDZIAŁ XIX

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO GŁOSOWANIU W SPRAWACH PUBLICZNYCH.

Art. 112. Kto bezprawnie wpływa na wynik głosowania w sprawach publicznych, odbywającego się na podstawie Konstytucji lub innej ustawy, a w szczególności:

a) sporządza listę głosujących z pominięciem uprawnionych lub wpisaniem nieuprawnionych,

b) używa podstępu celem nieprawidłowego sporządzenia listy głosujących,

c) uszkadza, ukrywa, przerabia lub podrabia protokoły lub inne dokumenty głosowania,

d) składa głos, nie będąc do tego uprawniony,

e) dopuszcza się nadużycia przy przyjmowaniu lub obliczeniu głosów,

ulega karze aresztu.

Art. 113. Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem przeszkadza:

a) odbyciu zgromadzenia, poprzedzającego głosowanie,

b) swobodnemu wykonywaniu prawa głosowania,

c) głosowaniu lub obliczeniu głosów,

ulega karze aresztu.

Art. 114. Kto używa przemocy, groźby bezprawnej lub podstępu celem wywarcia wpływu na sposób głosowania osoby uprawnionej lub celem powstrzymania jej od głosowania,

ulega karze aresztu.

Art. 115. Kto udziela lub obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej uprawnionemu do głosowania lub innej

osobie celem wywarcia wpływu na sposób głosowania osoby uprawnionej lub celem powstrzymania jej od głosowania,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 116. Kto, będąc uprawnionym do głosowania, przyjmuje lub żąda korzyści majątkowej lub osobistej dla siebie lub innej osoby za głosowanie w sposób umówiony lub powstrzymanie się od głosowania,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 117. Kto przyjmuje lub żąda korzyści majątkowej lub osobistej dla siebie lub innej osoby za wywarcie wpływu na sposób głosowania uprawnionego lub za powstrzymanie go od głosowania,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 118. Kto przy głosowaniu tajnem zapoznaje się w sposób bezprawny z treścią cudzego głosu,
ulega karze aresztu do roku lub grzywny.

ROZDZIAŁ XX.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO WŁADZOM I URZĘDOM.

Art. 119. Kto przemocą lub groźbą bezprawną bądź wywiera wpływ na czynności Prezydenta Rzplitej, Ministra lub Sądu, bądź tym czynnościom przeszkadza,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 120. Kto znieważa publicznie władzę lub urzędy Państwa Polskiego,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 121. Kto używa przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia urzędnika lub osoby, przez niego do pomocy przybranej, do zaniechania prawidłowej czynności urzędowej leżącej w zakresie władzy tego urzędnika,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 122. Kto używa przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia urzędnika do przedsięwzięcia czynności urzędowej,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 123. Jeżeli czynu przewidzianego w art. 121 lub 122 dopuszcza się trzy lub więcej osób, działających w porozumieniu,
każda z nich ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 124. Kto znieważa urzędnika lub osobę, do pomocy urzędnikowi przybraną, podczas lub z powodu pełnienia obowiązków służbowych,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu.

Art. 125. Kto dopuszcza się czynnej napaści na urzędnika lub osobę, do pomocy urzędnikowi przybraną, podczas lub z powodu pełnienia obowiązków służbowych,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 126. Kto bezpośrednio lub pośrednio udziela lub obiecuje udzielić urzędnikowi korzyści majątkowej lub osobistej, aby go skłonić do wypełnienia jego obowiązku służbowego,
ulega karze więzienia do lat 2.

Art. 127. Kto udziela lub obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej urzędnikowi albo innej osobie, aby skłonić urzędnika do naruszenia obowiązku urzędowego,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 128. Kto udziela korzyści majątkowej lub osobistej urzędnikowi albo innej osobie za naruszenie przez urzędnika obowiązku służbowego,
ulega karze więzienia do lat 3.

Art. 129. Kto, przywłaszczając sobie uprawnienie urzędnika, wykonywa czynność służbową,
ulega karze więzienia do lat 2.

Art. 130. Kto używa podstępnych zabiegów celem uzyskania uprawnienia do wykonywania czynności urzędowej,
ulega karze więzienia do lat 2.

Art. 131. Kto uszkadza lub usuwa z pod rozporządzenia władzy państwowej lub samorządowej przedmiot, znajdujący się w przechowaniu z jej polecenia,
ulega karze więzienia do lat 2.

Art. 132. Kto uszkadza, usuwa lub czyni bezskutecznymi znaki, prawnie umieszczone przez władze państwową lub samorządową w celu stwierdzenia tożsamości przedmiotu, zamknięcia go lub poddania pod rozporządzenie władzy,
ulega karze aresztu do roku lub grzywny.

ROZDZIAŁ XXI.

FALSZYWE ZEZNANIA.

Atr. 133. § 1. Kto, składając oświadczenie, mające służyć za dowód, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, by przyjmujący oświadczenie działał w zakresie swoich uprawnień oraz aby bądź uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za niezgodne z prawdą zeznanie, bądź odebrał od niego przysięgę albo zapewnienie, zastępujące przysięgę.

Art. 134. Kto przy przesłuchaniu w sądzie nieumyślnie popełnia czyn, przewidziany w artykule poprzednim, o ile złożył przysięgę lub zapewnienie, zastępujące przysięgę, ulega karze aresztu do roku.

Art. 135. Nie ulega karze, kto składa niezgodne z prawdą zeznanie z obawy przed odpowiedzialnością karna lub hańbą, grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu.

Atr. 136. W wypadkach, wymienionych w art. 133 i 134 sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary lub kary nie wymierzać jeżeli:

a) nieprawdziwość dotyczy okoliczności, nie mogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy;

b) sprawca czynu odwoła niezgodne z prawdą zeznanie, zanim przeciwko niemu zostanie wszczęte postępowanie karne.

Atr. 137. Kto powoduje, że osoba, przesłuchiwana przed sądem w celu dostarczenia dowodu, złoży nieumyślnie fałszywe oświadczenie, mogące mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, ulega karze więzienia do lat 5.

ROZDZIAŁ XXII.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO WYMIAROWI SPRAWIEDLIWOŚCI.

Art. 138. Kto świadomie fałszywie oskarża inną osobę przed władzą lub przed urzędem, powołanym do ścigania, przestępstwo, karane w drodze sądowej, administracyjnej lub dyscyplinarnej, ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 139. Kto świadomie przez tworzenie fałszywych dowodów lub inne zabiegi podstępne skierowuje na osobę niewin-

na ściganie o przestępstwo, karane w drodze sądowej, administracyjnej lub dyscyplinarnej,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 140. W wypadkach, wymienionych w art. 138 i 139, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary lub kary nie wymierzać, jeżeli sprawca odwoła lub sprostuje oskarżenie, zanim na podstawie tego oskarżenia zapadnie jakiegokolwiek orzeczenie sądowe.

Art. 141. § 1. Kto świadomie zataja dowody niewinności osoby, podejrzanej o przestępstwo, karane w drodze sądowej, administracyjnej lub dyscyplinarnej,
ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Nie ulega karze, kto zataja dowody niewinności z obawy przed odpowiedzialnością karną lub hańbą, grożącą jemu samemu lub jego najbliższym.

Art. 142. Kto świadomie fałszywie oskarża sam siebie przed władzą lub przed urzędem, powołanym do ścigania, o przestępstwo karane w drodze sądowej,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 143. Kto zawiadamia władzę lub urząd powołany do ścigania o popełnieniu karanego w drodze sądowej przestępstwa, wiedząc, że przestępstwa nie popełniono,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 144. § 1. Kto utrudnia lub udaremnia postępowanie sądowe, pomagając sprawcy przestępstwa uniknąć ścigania lub odbycia kary, w szczególności kto sprawcę ukrywa, zacierając ślady przestępstwa, uszkodza, ukrywa lub przerabia środki dowodowe, albo odbywa za skazanego karę pozbawienia wolności,
ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Nie ulega karze, kto okazuje pomoc, wymienioną w § 1, osobie najbliższej albo z obawy przed odpowiedzialnością karną lub hańbą, grożącą jemu samemu lub jego najbliższym.

§ 3. Sąd może zwolnić od kary sprawcę, który okazał pomoc osobie bliskiej.

ROZDZIAŁ XXIII.

UWOLNIENIE POZBAWIONEGO WOLNOŚCI.

Art. 145. § 1. Kto się uwalnia z zamknięcia, w którym przebywa na podstawie polecenia sądowego lub prawnego nakazu władzy publicznej,
ulega karze aresztu do miesiący 6.

§ 2. Jeżeli sprawca działa w porozumieniu z innymi uwięzionymi albo używa przemocy lub groźby bezprawnej, albo uszkadza miejsce uwięzienia,

ulega karze więzienia do lat 2.

§ 3. Kto wchodzi w porozumienie z innymi uwięzionymi w celu uwolnienia się z zamknięcia według ułożonego planu i w przewidywaniu użycia przemocy, groźby lub uszkodzenia miejsca zamknięcia,

ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 146. § 1. Kto bezprawnie uwalnia osobę, pozbawioną wolności na podstawie polecenia sądowego lub prawnego nakazu władzy publicznej, albo ułatwia jej ucieczkę,

ulega karze więzienia do lat 2

§ 2. Jeżeli sprawcą czynu, wymienionego w § 1 jest urzędnik, obowiązany do strzeżenia lub dozoru osoby, pozbawionej wolności, to

ulega karze więzienia do lat 5.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu, wymienionego w § 2, działa nieumyślnie, to

ulega karze aresztu do miesięcy 6.

ROZDZIAŁ XXIV.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO PORZĄDKOWI PUBLICZNEMU.

Art. 147. Kto publicznie łży lub wyszydza ustrój Państwa Polskiego,

ulega karze aresztu do roku.

Art. 148. Kto znieważa, uszkadza lub usuwa wystawione publicznie godło, chorągiew lub banderę Państwa Polskiego,

ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 149. § 1. Kto publicznie nawołuje do popełnienia przestępstwa lub je pochwala,

ulega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

§ 2. Jeżeli czyn, wymieniony w § 1, dotyczy zbrodni stanu, to sprawca,

ulega karze więzienia do lat 10

Art. 150. Kto publicznie nawołuje do przeciwdziałania ustawom lub prawnym rozporządzeniom władzy,

ulega karze aresztu do lat 2 lub grzywny.

Art. 151. Kto ogłasza lub rozgłasza wiadomości z tajnej rozprawy sądowej,
ulega karze aresztu do miesiący 6 lub grzywny.

Art. 152. Kto nabywa lub w jakimkolwiek celu przyjmuje rzecz, uzyskaną zapomocą przestępstwa, albo pomaga do jej zbycia lub ukrycia,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 153. Kto nabywa lub w jakimkolwiek celu przyjmuje rzecz, o której na podstawie towarzyszących okoliczności powinien przypuszczać, że została uzyskana zapomocą przestępstwa, albo pomaga do jej zbycia lub ukrycia,
ulega karze aresztu do lat 2 lub grzywny.

Art. 154. Kto nie opuści zbiegowiska publicznego pomimo trzykrotnego, opartego na prawie, wezwania właściwej władzy,
ulega karze aresztu do miesiący 6.

Art. 155. Kto bierze udział w zbiegowisku publicznem, które wspólnemi siłami dopuszcza się przestępstwa, wymienionego w art. 121 lub 122, albo zamachu gwałtownego na osobę lub mienie,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 156. § 1. Kto bierze udział w zebraniu, wiedząc o tem, że ma ono na celu przestępstwo,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

§ 2. Kto takie zebranie urządza,
ulega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

Art. 157. § 1. Kto bierze udział w związku, wiedząc, że jego istnienie, ustrój lub cel ma pozostać tajemnicą wobec władzy państwowej,
ulega karze aresztu do lat 2.

§ 2. Kto taki związek zakłada lub nim kieruje,
ulega karze aresztu.

Art. 158. § 1. Kto bierze udział w związku, wiedząc, że taki związek ma na celu przestępstwo,
ulega karze więzienia do lat 2.

§ 2. Kto taki związek zakłada lub nim kieruje,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 159. § 1. Kto bierze udział w gromadzie zbrojnej, wiedząc, że utworzenie jej jest bezprawne,
ulega karze więzienia do lat 10.

§ 2. Kto taką gromadę zbiera, kieruje nią lub jej dostarcza
broni,
ulega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 2.

Art. 160. Kto znieważa zwłoki ludzkie, miejsce spoczyn-
ku zmarłego lub złośliwie przeszkadza pogrzebowi albo obrzę-
dowi żałobnemu,
ulega karze aresztu do lat 2.

Art. 161. Kto zabiera z posiadania osoby uprawnionej
zwłoki ludzkie lub ich części,
ulega karze aresztu do miesięcy 6 lub grzywny.

Art. 162. Kto w celu nakłonienia obywatela Polski do
wychodźstwa (emigracji) zagranicę podstępnie wprowadza go
w błąd, wyzyskuje jego błąd lub nieświadomość albo kto w ce-
lu nakłonienia do wychodźstwa (emigracji) zagranicę publicz-
nie rozszerza fałszywe wiadomości,
ulega karze więzienia do lat 2.

Art. 163. Kto publicznie rozpowszechnia fałszywe wiado-
mości lub używa innych środków podstępnych celem oddziała-
nia na obieg lub cenę przedmiotu obrotu giełdowego lub przed-
miotu pierwszej potrzeby,
ulega karze więzienia do lat 2.

ROZDZIAŁ XXV.

PRZESTĘPSTWA PRZECIW UCZUCIOM RELIGIJNYM.

Art. 164. Kto publicznie Bogu bluźni,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 165. Kto publicznie łży lub wyszydza wierzenia
uznanego prawnie związku religijnego albo znieważa przed-
miot jego czci religijnej lub miejsce przeznaczone do wykony-
wania jego obrzędów religijnych,
ulega karze więzienia do lat 2.

Art. 166. Kto złośliwie przeszkadza publicznemu zbioro-
wemu wykonywaniu aktu religijnego uznanego prawnie związ-
ku religijnego,
ulega karze aresztu do lat 2.

ROZDZIAŁ XXVI.

FAŁSZOWANIE PIENIĘDZY, PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH, ZNAKÓW URZĘDOWYCH, MIAR I WAG.

Art. 167. § 1. Kto w celu puszczenia w obieg podrabia lub przerabia polski lub obcy pieniądz kruszcowy lub papierowy albo usuwa oznakę jego umorzenia,

ulega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 2.

§ 2. Jeżeli sprawca działa bez zamiaru puszczenia w obieg, ulega karze aresztu do lat 2.

§ 3. Przepisy §§ 1 i 2 mają zastosowanie do dokumentów na okaziciela, zawierających stwierdzenie uczestnictwa w spółce lub obowiązek wypłaty kapitału, odsetek lub udziału w zyskach.

Art. 168. § 1. Kto zmniejsza zawartość kruszcu w pieniądzu kruszcowym polskim lub obcym z zamiarem puszczenia go w obieg jako pełnowartościowego,

ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działa bez zamiaru puszczenia w obieg, ulega karze aresztu do miesiący 6 lub grzywny.

Art. 169. Kto wymieniony w art. 167 lub 168 pieniądz lub papier puszcza w obieg albo go w tym celu przyjmuje, przewozi lub przechowuje,

ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 170. Kto puszcza w obieg pieniądz lub papier, wymieniony w art. 167 lub 168, który sam otrzymał jako prawdziwy lub pełnowartościowy.

ulega karze więzienia do lat 2.

Art. 171. Kto w celu spełnienia czynu, wymienionego w art. 167 lub 168, sporządza, nabywa albo przechowuje środki techniczne,

ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 172. § 1. Kto w celu spełnienia czynu, wymienionego w art. 167, 168 lub 169 wchodzi w porozumienie z innymi osobami,

ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Nie ulega karze kto, wzięwszy udział w porozumieniu, doniesie o niem władzy, powołanej do ścigania przestępstwa, zanim władza dowiedziała się o porozumieniu. Z bez-

karności nie korzysta, kto doprowadził do powstania takiego porozumienia lub do przystąpienia do niego nakłaniał.

Art. 173. Kto w celu użycia lub puszczenia w obieg podrabia lub przerabia urzędowy znak wartościowy, albo kto taki znak podrobiony lub przerobiony puszcza w obieg, przechowuje, nabywa albo go używa,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 174. Kto w celu użycia lub puszczenia w obieg usuwa oznakę umorzenia z urzędowego znaku wartościowego lub taki znak po usunięciu oznaki umorzenia puszcza w obieg, przechowuje, nabywa albo go używa,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 175. Kto w celu użycia w handlu lub przemyśle podrabia lub przerabia znaki urzędowe, mające stwierdzić upoważnienie lub wynik badania, albo kto w handlu lub przemyśle świadomie używa przedmiotów, zaopatrzonych w takie podrobione lub przerobione znaki,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 176. Kto w celu użycia na szkodę innej osoby podrabia lub przerabia wagi lub miary albo takich wag lub miar świadomie w handlu lub przemyśle używa,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 177. § 1. Pieniądze, papiery lub znaki wartościowe, miary i wagi, podrobione lub przerobione, albo z których usunięto oznaki umorzenia ulegają przepadkowii.

§ 2. Podrobione lub przerobione znaki urzędowe, wymienione w art. 175, należy usunąć, choćby to miało być połączone ze zniszczeniem przedmiotu.

ROZDZIAŁ XXVII.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO DOKUMENTOM.

Art. 178. Kto podrabia lub przerabia dokument albo podrobionego lub przerobionego dokumentu za autentyczny używa,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 179. Kto w celu podrobienia lub przerobienia dokumentu podrabia, przerabia lub nabywa pieczęć, stempel lub inne narzędzie,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 180. § 1. Kto uszkadza lub ukrywa dokument, którym nie ma prawa wyłącznie rozporządzać,
ulega karze więzienia do lat 2.

§ 2. Jeżeli urzędnik uszkadza lub ukrywa dokument, do którego miał dostęp w związku z urzędowaniem,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 181. § 1. Kto uszkadza, usuwa, przesuwa lub czyni niewidocznymi albo fałszywie wystawia znaki graniczne,
ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Kto uszkadza, usuwa, przesuwa lub czyni niewidocznymi albo fałszywie wystawia znaki trjangułacyjne i wodne,
ulega karze więzienia do lat 3.

Art. 182. Kto podrabia lub przerabia świadectwo tożsamości lub świadectwo, dotyczące stosunków osobistych, albo takiego podrobionego lub przerobionego świadectwa używa lub je zbywa,
ulega karze aresztu do lat 2.

Art. 183. Osoba publicznego zaufania, jakoteż lekarz, akuszerka lub weterynarz, poświadczający nieprawdę co do okoliczności, mającej znaczenie prawne,
ulega karze więzienia do lat 2.

Art. 184. Kto wyłudza poświadczenie nieprawdy przez podstępne wprowadzenie w błąd urzędnika lub osoby publicznego zaufania lub kto tak wyłudzonego świadectwa używa,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

ROZDZIAŁ XXVIII.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO STANOWI CYWILNEMU I DOWODOM TOŻSAMOŚCI.

Art. 185. Kto zamienia dzieci lub w inny sposób zmienia stan cywilny,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 186. Kto korzysta z cudzych dowodów tożsamości lub własnych dowodów tożsamości innemu w tym celu używa,
ulega karze aresztu do lat 2 lub grzywny.

ROZDZIAŁ XXIX.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO MAŁŻEŃSTWU.

Art. 187. Kto zawiera małżeństwo, pomimo, że jego poprzednie małżeństwo nie było rozwiązane ani uznane za nieważne, albo kto zawiera małżeństwo z osobą, której poprzednie małżeństwo nie było rozwiązane ani uznane za nieważne, ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 188. § 1. Kto w związku z zawarciem małżeństwa własnego lub cudzego dopuszcza się czynu powodującego nieważność tego małżeństwa, jeżeli unieważnienie nastąpiło, ulega karze więzienia do lat 3.

§ 2. Ściganie następuje na wniosek małżonka pokrzywdzonego.

ROZDZIAŁ XXX.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO OPIECE I NADZOROWI.

Art. 189. Kto wbrew woli osoby, mającej prawo opieki lub nadzoru, uprowadza lub zatrzymuje nieletniego poniżej lat 17, albo osobę, znajdującą się pod opieką lub nadzorem z powodu nienormalności lub nieprzytomności, ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 190. Kto wbrew obowiązkowi opieki lub nadzoru porzuca dziecko poniżej lat 13 albo osobę, znajdującą się pod opieką lub nadzorem z powodu nienormalności lub nieprzytomności, ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 191. § 1. Kto uchyla się od wykonania ciężącego na nim z mocy ustawy obowiązku lożenia na utrzymanie innej osoby,

ulega karze więzienia do lat 2.

§ 2. Jeżeli skutkiem tego nastąpiła śmierć tej osoby lub jej upadek moralny, albo usiłowanie samobójstwa lub dzieciobójstwa,

ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 192. Kto uchyla się od wykonania ciężącego na nim obowiązku przedsięwzięcia starań, koniecznych dla utrzymania życia lub zdrowia innej osoby, i przez to spowoduje niebezpieczeństwo jej śmierci,

ulega karze więzienia do lat 2.

ROZDZIAŁ XXXI.

NIERZĄD.

Art. 193. § 1. Kto dopuszcza się czynu nierządnego względem innej osoby bez jej wyraźnego lub dorozumianego zezwolenia,

ulega karze więzienia do lat 2.

§ 2. Ściganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 194. Kto dopuszcza się czynu nierządnego względem dziecka poniżej lat 13 albo osoby, zupełnie lub częściowo pozbawionej zdolności rozpoznania lub kierowania działaniem,

ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 195. Kto dopuszcza się czynu nierządnego względem nieletniego poniżej lat 17,

ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 196. § 1. Kto przemocą, groźbą bezprawną albo podstępem doprowadza inną osobę do poddania się czynowi nierzadnemu lub do wykonania takiego czynu,

ulega karze więzienia do lat 10.

§ 2. Ściganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 197. § 1. Kto przez nadużycie stosunków zależności lub wyzyskanie krytycznego położenia doprowadza inną osobę do poddania się czynowi nierzadnemu lub do wykonania takiego czynu,

ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Ściganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 198. Kto spółkuje z krewnym w linii prostej, bratem lub siostrą,

ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 199. Jeżeli czyn nierządny, przewidziany w art. 193 do 198, pociągnął za sobą rozdarcie błony dziewiczej lub inne uszkodzenie ciała,

sąd może wymierzyć karę wyższą o połowę od najwyższego wymiaru kary, przepisanej za dane przestępstwo.

Art. 200. Mężczyzna, który z chęci zysku ofiarowuje się innemu mężczyźnie do czynu nierządnego,

ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 201. Kto z chęci zysku ułatwia cudzy nierząd,

ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 202. Kto czerpie dochody z cudzego nierządu, nie będące zapłatą za żadne dozwolone świadczenia,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 203. Kto nakłania inną osobę do zawodowego oddawania się nierządowi,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 204. Kto wywozi z kraju inną osobę w celu przeznaczania jej do uprawiania zawodowego nierządu,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 205. Kto dopuszcza się przestępstwa, wymienionego w art. 201 — 204 względem własnej żony, dziecka, pasierba, wnuka, osoby oddanej pod nadzór, w opiekę lub na wychowanie albo względem nieletniego poniżej lat 17,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 206. Kto dopuszcza się publicznie czynu nierządnego lub działania, mającego na celu podniecenie pobudliwości płciowej,
ulega karze aresztu do roku lub więzienia do roku.

Art. 207. Kto w obecności nieletniego poniżej lat 17 dopuszcza się czynu nierządnego lub działania, mającego na celu podniecenie pobudliwości płciowej,
ulega karze aresztu do roku lub więzienia do roku.

ROZDZIAŁ XXXII.

SPROWADZENIE NIEBEZPIECZEŃSTWA POWSZECHNEGO.

Art. 208. § 1. Kto wznieca ogień w zamiarze wywołania pożaru,
ulega karze więzienia do lat 10.

§ 2. Jeżeli sprawca wywołał nieumyślnie pożar,
ulega karze aresztu do roku lub grzywny.

Art. 209. § 1. Kto sprowadza niebezpieczeństwo zalewu, zawalenia się budowli albo katastrofy w komunikacji lądowej, wodnej lub powietrznej,
ulega karze więzienia do lat 10.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,
ulega karze aresztu do roku lub grzywny.

Art. 210. § 1. Kto używa materiałów wybuchowych, łatwopalnych lub gazów w sposób, sprowadzający niebezpieczeń-

stwo dla życia ludzkiego lub w większej rozciągłości dla mienia,

ulega karze więzienia do lat 10.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,
ulega karze aresztu do roku lub grzywny.

Art. 211. § 1. Kto sprowadza niebezpieczeństwo powszechne dla życia ludzkiego lub w większej rozciągłości dla mienia:

a) przez uszkodzenie lub nadużycie urządzeń użyteczności publicznej, jako to: urządzeń dostarczających wody, światła, ciepła lub energii, urządzeń ochronnych w kopalniach i fabrykach albo

b) przez rozszerzanie zarazy ludzkiej, zwierzęcej lub roślinnej albo

c) przez inne działania wśród okoliczności szczególnie niebezpiecznych,

ulega karze więzienia do lat 10.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,
ulega karze aresztu do roku lub grzywny.

Art. 212. Kto czyni przygotowania do spełnienia przestępstwa, wymienionego w art. 208 § 1, 209 § 1, 210 § 1, 211 § 1,

ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 213. § 1. Kto w celu spełnienia przestępstwa, wymienionego w art. 208 § 1, 209 § 1, 210 § 1, 211 § 1, wchodzi w porozumienie z innymi osobami,

ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Nie ulega karze, kto, wzięwszy udział w porozumieniu, doniesie o niem władzy, powołanej do ścigania przestępstw zanim władza dowiedziała się o porozumieniu i zanim wynikły jakiegokolwiek ujemne skutki dla życia ludzkiego lub mienia. Z bezkarności nie korzysta, kto doprowadził do powstania takiego porozumienia lub do przystąpienia do niego nakłaniał.

Art. 214. W wypadkach wymienionych w art. 208 — 213 sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary lub kary nie wymierzać, jeżeli sprawca własnym działaniem w całości lub części odwrócił grożące niebezpieczeństwo.

Art. 215. Kto, wiedząc o niebezpieczeństwie powszechnem, grożącym życiu ludzkiemu lub mieniu w większej rozciągłości, przeszkadza działaniu, mającemu na celu zapobieganie temu niebezpieczeństwu,

ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 216. Kto wbrew prawu gromadzi albo przechowuje zapasy broni, amunicji albo materiałów lub przyrządów wybuchowych,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

ROZDZIAŁ XXXIII.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO URZĄDZENIOM UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.

Art. 217. Kto utrudnia lub uniemożliwia powszechne korzystanie z urządzeń użyteczności publicznej, przeznaczonych do komunikacji publicznej lub publicznego porozumiewania się ulega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

Art. 218. Kto utrudnia lub uniemożliwia prawidłowe funkcjonowanie urządzeń użyteczności publicznej, dostarczających wody, światła, ciepła lub energii,
ulega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

ROZDZIAŁ XXXIV.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO ŻYCIU I ZDROWIU.

Art. 219. § 1. Kto zabija człowieka,
ulega karze więzienia od lat 5 do 15.

§ 2. Kto zabija z niskich pobudek, podstępnie lub w sposób okrutny,
ulega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 10 lub dożywotnio.

§ 3. Kto zabija pod wpływem silnego wzruszenia,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 220. Matka, która zabija dziecko w okresie porodu pod wpływem jego przebiegu,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 221. Kto zabija człowieka na jego żądanie,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 222. Kto namową lub przez udzielenie pomocy doprowadza człowieka do targnięcia się na własne życie,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 223. Kto zawiera umowę, oddającą losowi rozstrzygnięcie pytania, która strona ma odebrać sobie życie, ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 224. § 1. Kto nieumyślnie powoduje śmierć człowieka, ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli śmierć wynika z umyślnego uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub spędzenia płodu, sprawca ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 225. Kobieta, która płód swój spędza lub pozwala na spędzenie go przez inną osobę, ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 226. Kto za zgodą kobiety ciężarnej płód jej spędza lub jej przy tem udziela pomocy, ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 227. Sprawca czynu z art. 225 i 226 nie ulega karze, jeżeli zabieg był dokonany przez lekarza i przytem był konieczny ze względu na zdrowie matki, dobro rodziny lub ważny interes społeczny.

Art. 228. Kto bez zgody kobiety ciężarnej płód jej spędza, ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 229. § 1. Kto:

a) pozbawia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub

b) sprowadza trwałe kalectwo, chorobę nieuleczalną lub zagrażającą życiu, trwały rozstrój umysłowy, lub trwałą niezdolność do pracy,

ulega karze więzienia do lat 10.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,

ulega karze więzienia do lat 2.

Art. 230. § 1. Kto sprowadza

a) uszkodzenie ciała człowieka lub rozstrój zdrowia, nie zagrażający życiu, wymagające szczególnych zabiegów leczniczych lub 2-tygodniowego leczenia,

b) niezdolność do pracy zawodowej przez 2 tygodnie lub trwałe zeszpecenie,

ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,

ulega karze więzienia do roku lub grzywny.

Art. 231. § 1. Kto powoduje inne uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub niezdolność do pracy poniżej 2 tygodni, ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, ulega karze aresztu do miesiący 6 lub grzywny.

§ 3. Ściganie przestępstw, wymienionych w §§ 1 i 2 odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 232. § 1. Kto uderza człowieka lub w inny sposób narusza jego nietykalność cielesną, ulega karze aresztu do roku lub grzywny.

§ 2. Ściganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 233. Kto bierze udział w bójce lub pobiciu człowieka, jeżeli stąd wynikło uszkodzenie z art. 229 — 230 lub śmierć, ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 234. § 1. Kto naraża życie człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo,

ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca ma obowiązek troszczenia się lub nadzoru w stosunku do narażonego na niebezpieczeństwo, ulega karze więzienia do lat 10.

§ 3. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, ulega karze aresztu do lat 2.

Art. 235. § 1. Kto porzuca w położeniu, grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia, osobę, względem której ma obowiązek troszczenia się lub nadzoru,

ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, ulega karze aresztu do roku.

Art. 236. Kto bez upoważnienia udziela innemu trucizny odurzającej,

ulega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

Art. 237. § 1. Kto naraża człowieka na zarażenie chorobą weneryczną,

ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawcą jest małżonek pokrzywdzonego, ściganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 238. § 1. Kto znęca się nad osobą nieletnią lub bezradną, pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy,

ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca swem działaniem spowodza skutki, przewidziane w art. 229 § 1,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 239. § 1. Kto nie udzieli pomocy człowiekowi, znajdującemu się w położeniu, grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia, mogąc to uczynić bez narażenia siebie lub osób bliskich na niebezpieczeństwo osobiste,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

§ 2. Jeżeli zagrożony dla braku pomocy utraci życie lub dozna uszkodzenia cielesnego z art. 229 — 230, winny
ulega karze więzienia do lat 5

ROZDZIAŁ XXXV.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO WOLNOŚCI.

Art. 240. § 1. Kto człowieka bezprawnie pozbawia wolności,
ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli pozbawienie wolności trwało dłużej niż 14 dni, łączyło się ze szczególnem udreczeniem lub z oddaniem we władztwo obcego państwa albo w innych szczególnie ciężkich wypadkach, winny,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 241. Kto powoduje oddanie innego w stan niewolnictwa, kto uprawia handel niewolnikami lub bierze udział w przedsiębiorstwie, z tem związanem,
ulega karze więzienia od 5 do lat 15.

Art. 242. Kto grozi innej osobie spełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę jej bliskich, jeżeli zachodzi niebezpieczeństwo spełnienia zapowiedzi i groźba może wzbudzić obawę w zagrożonym,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 243. § 1. Kto przemocą lub groźbą bezprawną zmusza inną osobę do działania, zaniechania lub znoszenia,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

§ 2. Kto groźbą spowodowania postępowania karnego lub rozgłoszenia wiadomości, uwłaczającej czci zagrożonego lub jego bliskich bezprawnie innego zmusza do działania, zaniechania lub znoszenia,
ulega karze więzienia do lat 2.

Art. 244. § 1. Kto bezprawnie wdziera się do cudzego domu, mieszkania, lokalu, przedsiębiorstwa, składu towarów, statku wodnego, posiadłości, ogrodzonej w związku z mieszkaniem lub służącej za miejsce pobytu, albo wbrew żądaniu osoby uprawnionej miejsca tego nie opuszcza,

ulega karze aresztu do lat 2.

§ 2. Ściąganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

ROZDZIAŁ XXXVI.

NARUSZENIE Tajemnicy.

Art. 245. § 1. Kto bezprawnie otwiera zamknięte pismo, dla niego nie przeznaczone, albo przywłaszcza sobie lub niszczy cudzą korespondencję, zanim adresat się z nią zapoznał, albo przylączy się do przewodu, służącego do podawania wiadomości, albo podstępnie uzyskuje nieprzeznaczoną dla niego wiadomość telefoniczną lub telegraficzną,

ulega karze aresztu do lat 2 lub grzywny.

§ 2. Kto bezprawnie uzyskaną wiadomość ogłasza albo rozgłasza,

ulega karze aresztu do lat 2 lub grzywny.

§ 3. Ściąganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 246. § 1. Kto wbrew swemu obowiązkowi wyjawia prywatną tajemnicę, z którą zapoznał się w związku z wykonywaniem swego zawodu lub funkcji publicznej,

ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

§ 2. Przestępstwa tego dopuścić się może także osoba, pomocna przy wykonywaniu zawodu.

§ 3. Niema przestępstwa, jeżeli wyjawiający tajemnicę czyni to ze względu na uzasadniony interes publiczny lub prywatny.

§ 4. Ściąganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

ROZDZIAŁ XXXVII.

NARUSZENIE CZCI I OBRAZA.

Art. 247. § 1. Kto zarzuca innej osobie postępowanie lub właściwości, mogące poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska lub za-

wodu, albo kto inną osobę o takie postępowanie lub właściwości pomawia,

ulega karze aresztu do lat 2.

§ 2. Jeżeli sprawca wie, że zarzut jest bezzasadny,

ulega karze więzienia do lat 2.

§ 3. Niema przestępstwa, jeżeli sprawca działał w obro-
nie uzasadnionego interesu publicznego lub prywatnego, wła-
snego lub obcego, a nadto przeprowadził dowód prawdziwo-
ści zarzutów. Dowodu prawdy co do okoliczności życia pry-
watnego lub rodzinnego przeprowadzać nie wolno, jeżeli czy-
nu, wymienionego w § 1, dopuszczono się publicznie.

§ 4. Wyrok skazujący należy na wniosek oskarżyciela
ogłosić w czasopiśmie na koszt skazanego.

§ 5. Ściąganie odbywa się na podstawie oskarżenia po-
krzywdzonego.

§ 6. W razie zniesławienia urzędnika lub wojskowego,
władza przełożona ma prawo wniesienia skargi narówni z po-
krzywdzonym.

Art. 248. § 1. Kto obraża godność osobistą innej osoby
publicznie lub w jej obecności,

ulega karze aresztu do roku.

§ 2. Jeżeli obrazę wywołało niewłaściwe zachowanie się
obrażonego lub jeżeli obrażony odpowiedział na obrazę wza-
jemną,

sąd może kary nie wymierzać.

§ 3. Ściąganie odbywa się na podstawie oskarżenia po-
krzywdzonego.

ROZDZIAŁ XXXVIII.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO MIENIU.

Art. 249. § 1. Kto zabiera cudze mienie bez zgody wła-
ściciela w zamiarze przywłaszczenia,

ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. W wypadkach mniejszej wagi sprawca,

ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

§ 3. Jeżeli przestępstwo popełniono na szkodę osoby naj-
bliższej, ściąganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

§ 4. W wypadkach, wymienionych w §§ 1 i 2, sąd może
zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary lub kary nie wy-
mierzać, jeżeli sprawca zabrał celem niezwłocznego spożycia
przedmiot małej wartości.

Art. 250. Kto zabiera cudze mienie, używając przemocy albo grożąc użyciem natychmiastowego gwałtu na osobie albo w inny sposób pozbawiając człowieka możność przeciwdziałania zaborowi,

ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 251. Kto używa przemocy albo grozi użyciem natychmiastowego gwałtu na osobie, aby utrzymać się w posiadaniu rzeczy, bezprawnie zabranej, lub uniknąć bezpośredniego pościgu,

ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 252. Kto bierze udział w związku, wiedząc, że taki związek ma na celu spełnienie przestępstwa z art. 249 lub 250, ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 253. Kto uzbraja lub przysposabia statek morski, przeznaczony do dokonania na morzu przestępstwa z art. 250, lub na takim statku przyjmuje służbę,

ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 254. § 1. Kto przywłaszcza sobie cudze mienie, ulega karze aresztu do roku.

§ 2. Kto przywłaszcza sobie mienie, powierzone przez właściciela,

ulega karze więzienia do lat 2.

§ 3. Kto przywłaszcza sobie mienie znalezione, ulega karze aresztu do miesiący 6 lub grzywny.

§ 4. Jeżeli przestępstwo popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 255. § 1. Kto cudze mienie uszkadza albo czyni niezdatnem do użytku,

ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

§ 2. Ściganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego, o ile nie naruszono interesu publicznego.

Art. 256. § 1. Kto w celu osiągnięcia dla siebie lub innego korzyści majątkowej doprowadza inną osobę, zapomocą wprowadzenia jej w błąd lub wyzyskania błędu, do niekorzystnego rozporządzenia własnem lub cudzem dobrem majątkowem,

ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli przestępstwo popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 257. Kto bez zamiaru uiszczenia należności wyłudza pożywienie w restauracji, mieszkanie w hotelu, przejazd ko-

leja, wstęp na przedstawienie, działanie automatu lub inne świadczenie, o którym wie, że jest odpłatne,
ulega karze aresztu do roku lub grzywny.

Art. 258. Kto w celu osiągnięcia dla siebie lub innego korzyści majątkowej, wyzyskując niedoświadczenie osoby pozbawionej należytego rozwoju umysłowego, niewłasnowolnej albo z innego powodu nie mogącej sobie zdawać sprawy z przedsiębranego działania, doprowadza tę osobę do niekorzystnego rozporządzenia dobrem majątkowym,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 259. Kto, trudniąc się zawodowo czynnościami giełdowymi i działając w celu osiągnięcia dla siebie lub innego korzyści majątkowej, osobę, nie mogącą zdawać sobie sprawy ze znaczenia transakcji, nakłania do spekulacji giełdowej, nie pozostającej w stosunku do jej majątku,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 260. § 1. Kto, wyzyskując położenie przymusowe innego, zawiera z nim umowę, nakładającą nań obowiązek świadczenia majątkowego, oczywiście niewspółmiernego ze świadczeniem wzajemnym,
ulega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

§ 2. Niema przestępstwa, jeżeli wysokość umówionego świadczenia opiera się na spodziewanym zysku zobowiązanego.

Art. 261. Kto, zajmując się na podstawie przepisu prawnego lub umowy sprawami innego, działa na jego szkodę,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 262. § 1. Kto narusza cudze prawo polowania lub rybołówstwa,
ulega karze aresztu do roku lub grzywny.

§ 2. Jeżeli sprawca działa zawodowo,
ulega karze więzienia do lat 2.

Art. 263. Kto względem właściciela lasu, pola, prawa polowania lub rybołówstwa albo osoby, do ochrony tychże praw upoważnionej, dopuszcza się przemocy lub groźby bezprawnej w celu przeszkodzenia wykonywaniu lub ochronie prawa, przytrzymaniu na gorącym uczynku naruszającego albo odebraniu narzędzi przestępstwa,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 264. § 1. Kto zabiera lub uszkadza bez zgody właściciela rzecz, przedstawiającą wartość niematerjalną, ulega karze aresztu do lat 2.

§ 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

ROZDZIAŁ XXXIX.

PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ WIERZycIELI.

Art. 265. Kto lekkomyślnie przez życie zbytkowne, grę, spekulację, zawieranie ryzykownych umów, zmniejszanie lub obciążanie swego majątku, wadliwe prowadzenie interesów, pogarsza swoje położenie majątkowe, jeżeli skutkiem tego nastąpiła jego niewypłacalność lub ogłoszono jego upadłość, ulega karze aresztu do lat 3.

Art. 266. Kto w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli doprowadza do tego, że nastąpiła jego niewypłacalność lub ogłoszono jego upadłość, ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 267. Kto w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli pogarsza swoje położenie majątkowe przez życie zbytkowne, grę, spekulację, zawieranie ryzykownych umów, zmniejszanie lub obciążanie swojego majątku, wadliwe prowadzenie interesów, ulega karze więzienia do lat 3.

Art. 268. Kto w zamiarze pokrzywdzenia swoich wierzycieli ukrywa przedmioty majątkowe albo zmyśla zobowiązania, ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 269. Kto w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli, nie mogąc zaspokoić wszystkich, spłaca lub zabezpiecza niektórych tylko, ulega karze aresztu do lat 3.

Art. 270. Kto dopomaga dłużnikowi do spełnienia przestępstwa, wymienionego w art. 266, 267, 268 i 269, albo choćby bez porozumienia z dłużnikiem działa na szkodę jego wierzycieli, odpowiada jak dłużnik.

Art. 271. § 1. Kto wierzycielowi udziela lub obiecuje udzielić korzyści majątkowej za działanie na szkodę innych

wierzycieli w czasie postępowania upadłościowego lub postępowania, zmierzającego do zapobieżenia upadłości,
ulega karze więzienia do lat 3.

§ 2. Tej samej karze ulega wierzyciel, który w czasie takiego postępowania za działanie na szkodę innych wierzycieli przyjmuje korzyści majątkowe.

Art. 272. § 1. Kto, będąc obowiązany do prowadzenia rachunkowości kupieckiej, wcale jej nie prowadzi,
ulega karze aresztu do miesięcy 6 lub grzywny.

§ 2. Kto prowadzi rachunkowość kupiecką w sposób niezgodny z prawdą, albo księgi lub dokumenty handlowe uszkadza, ukrywa, przerabia lub podrabia,
ulega karze więzienia do lat 5.

Art. 273. Kto celem udaremnienia egzekucji uszkadza, ukrywa, zbywa lub obciąża mienie, zajęte lub ulegające zajęciu,
ulega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 274. Kierownik warsztatu gospodarczego odpowiada za działanie na szkodę wierzycieli tak, jakgdyby był jego właścicielem.

ROZDZIAŁ XL.

PRZESTĘPSTWA URZĘDNICZE.

Art. 275. § 1. Urzędnik, który przekraczając swą władzę lub nie dopełniając obowiązku, działa na szkodę państwa, społeczeństwa lub jednostki,
ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działał w zamiarze osiągnięcia korzyści majątkowych lub osobistych dla siebie lub innej osoby, albo w zamiarze ułatwienia zbrodni stanu,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 276. § 1. Urzędnik, poświadczający nieprawdę co do okoliczności, mającej znaczenie prawne,
ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działał w zamiarze osiągnięcia korzyści majątkowych lub osobistych dla siebie lub innej osoby, albo w zamiarze ułatwienia zbrodni stanu,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 277. Urzędnik, który w czasie urzędowania przez niedbalstwo pozbawia człowieka wolności,
ulega karze aresztu.

Art. 278. § 1. Urzędnik, ujawniający na szkodę państwa tajemnicę urzędową,
ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działał w zamiarze osiągnięcia korzyści majątkowych lub osobistych dla siebie lub innej osoby albo w zamiarze ułatwienia zbrodni stanu,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 279. § 1. Urzędnik, który w związku z urzędowaniem przyjmuje dla siebie lub innej osoby korzyść majątkową lub osobistą,
ulega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca uzależnia czynność urzędową od otrzymania dla siebie lub innej osoby korzyści majątkowej lub osobistej, albo jeżeli czynność ta sprzeciwia się lub ma się sprzeciwiać ustawie,
ulega karze więzienia do lat 10.

Art. 280. Jeżeli urzędnik dopuścił się jakiegokolwiek przestępstwa podczas urzędowania lub w związku z urzędowaniem,

sąd może wymierzyć karę wyższą o połowę od najwyższego wymiaru kary przepisanego za dane przestępstwo.

„Komisja Kodyfikacyjna“ ukazuje się zeszytami w miarę nagromadzonego materiału. Cenę pojedynczego zeszytu oznacza się w stosunku do liczby arkuszy.

Ogólnego zbioru № 46.

Wydawnictwo urzędowe Komisji Kodyfikacyjnej.

Drukarnia Mazowiecka, Warszawa, Szpitalna 1, tel. 49-04

Druk ukończono dnia 25 marca 1930.